

Sygn. akt V CZ 20/17

POSTANOWIENIE

Dnia 30 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

SSN Kazimierz Zawada

w sprawie z powództwa R. C.

przeciwko D. L. i R. L.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 30 marca 2017 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego [...]

z dnia 14 listopada 2016 r., sygn. akt I ACa .../16,

**oddala zażalenie i zasądza od powoda na rzecz pozwanych
solidarnie 7200 (siedem tysięcy dwieście) złotych tytułem zwrotu
kosztów postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

W toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji powód R. C. został zwolniony od kosztów sądowych. Zwolnienie to cofnął Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 2 czerwca 2016 r., zawartym w wyroku oddalającym wniesioną przez powoda apelację. Zażalenie na to postanowienie zostało oddalone przez Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 12 sierpnia 2016 r.

Powód wniósł skargę kasacyjną od wyroku z dnia 2 czerwca 2016 r., w skardze wniósł także o zwolnienie go od opłaty sądowej. Wniosek ten został oddalony postanowieniem z dnia 14 października 2016 r., którego odpis doręczono pełnomocnikowi powoda w dniu 26 października 2016 r., opłata od skargi kasacyjnej nie została jednak uiszczona, co spowodowało odrzucenie tego środka zaskarżenia postanowieniem z dnia 14 listopada 2016 r.

Powód zaskarżył postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej zażaleniem, wnosząc o jego uchylenie. Zarzucił naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c., podnosząc, że jest on nadal zwolniony od kosztów sądowych, bowiem postanowienie o cofnięciu tego zwolnienia, zawarte w wyroku Sądu Apelacyjnego, jest nieprawomocne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty skarżącego oparte zostały na błędnym rozumieniu obowiązku uiszczania kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę, że zwolnienie strony od kosztów sądowych w sprawie, przyznane w postępowaniu przed sądem powszechnym, nie obejmuje postępowania kasacyjnego (uchwała 7 sędziów SN - zasada prawna z dnia 5 czerwca 2008 r., sygn. akt III CZP 142/07, OSNC 2008, nr 11, poz. 122). Wniesienie skargi kasacyjnej wszczyna nową sprawę, a obowiązkiem skarżącego jest uiszczenie stosownej opłaty sądowej, bądź złożenie wniosku o zwolnienie od tego obowiązku. Skarżący taki wniosek złożył, jednak został oddalony wobec ustalenia, że jego sytuacja majątkowa nie uzasadnia zwolnienia od kosztów sądowych. Postanowienie to, wbrew przeświadczeniu skarżącego, nie podlega zaskarżeniu do Sądu Najwyższego. Może stanowić przedmiot oceny Sądu Najwyższego w razie złożenia wniosku na podstawie art. 380 k.p.c., który znajduje

odpowiednie zastosowanie w postępowaniu kasacyjnym. Takiego wniosku w zażaleniu jednak nie ma.

Należy w tej sytuacji rozważyć zasadność zarzutów odnoszących się do odrzucenia skargi kasacyjnej wobec jej nieopłacenia w tygodniowym terminie od dnia doręczenia postanowienia o oddaleniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Skarżący powołał się na brak prawomocności postanowienia o cofnięciu zwolnienia od kosztów sądowych, zawartego w wyroku, od którego wniesiono skargę kasacyjną. Wniosek taki oparł na twierdzeniu, że „może się zdarzyć, że Sąd Najwyższy uwzględni skargę kasacyjną od tego wyroku”, a wówczas „dezaktualizuje się” decyzja o cofnięciu zwolnienia od kosztów sądowych. Wniosek taki nie uwzględnia jednak kardynalnej zasady rządzącej postępowaniem apelacyjnym, zgodnie z którą wydany w tym postępowaniu wyrok staje się prawomocny z dniem jego ogłoszenia, co dotyczy również zawartych w takim wyroku postanowień.

Wyrok sądu drugiej instancji, pomimo jego prawomocności, może zostać uchylony przez Sąd Najwyższy w razie skutecznego wniesienia skargi kasacyjnej. Skuteczne wniesienie skargi wymaga jej opłacenia w razie oddalenia wniosku o zwolnienie od opłaty. Następuje to albo po stosownym wezwaniu strony, albo – w razie zastępowania strony przez profesjonalnego pełnomocnika, co jest zasadą w postępowaniu kasacyjnym - przez wniesienie opłaty w terminie tygodniowym od dnia doręczenia postanowienia o oddaleniu w całości lub w części wniosku o zwolnienie od kosztów. Kwestię tę reguluje art. 112 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2016 r., poz. 623). Skarżący nie zarzucił w zażaleniu naruszenia tego przepisu. Należy więc tylko ubocznie wskazać, że pojawiające się w tej kwestii niekiedy wątpliwości zostały ostatecznie wyjaśnione w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2017 r, której nadano moc zasady prawnej (III CZP 82/16). Zgodnie z tą uchwałą, w razie wniesienia przez stronę zastępowaną przez radcę prawnego (adwokata, rzecznika patentowego) skargi kasacyjnej, od której - stosownie do wskazanej wartości przedmiotu zaskarżenia - pobiera się opłatę stałą lub stosunkową, sąd drugiej instancji, po doręczeniu postanowienia oddalającego w całości lub w części wniosek o zwolnienie skarżącego od kosztów sądowych oraz bezskutecznym

upływie terminu przewidzianego w art. 112 ust. 3 ustawy odrzuca skargę kasacyjną na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 108 § 1 zdanie pierwsze w związku z art. 391 § 1 zdanie pierwsze, art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c.

kc

aj